

თეატრი

საყოველ-კვირად სალიტერატურად და სამხატვრო გაზეთი

1889 წელს

№ 4

იანვარი 22

გაზეთი ღირს: ერთი წლ. 5 მან.,
ნახევ. წლ. 3 მ., ცალკე №-15 კ.
ხელის მოწერა მიიღება: თბილის-
ში რედაქციის კანცორაში. Тип-
листь, въ редакцію газеты
„ТЕАТРЪ.“ გაზეთი ისყიდება:
თბილისში, ჩარკვიანის წიგნის მა-
ღაზიაში და ბეზუოვის სააგენტოში.

რედაქცია არა კისრულობს წერი-
ლების უკან გაგზავნას და მათ
შესახებ მიწერ-მოწერას.

გაზეთში დასაბუქდად გამოგზავ-
ნულ წერილებს უდა ქქონდეს მო-
წერილი სახელი, გვარი და ად-
რესი დამწერისა.

გაზ. „თეატრი“-ს ჩამატებისაგან.

ღანირებული სახალწლო საჩუქარი-„კედლის ქარ-
თული კალენდარი“, წარსულ წლის ხელის მომწერთ
უკვე გაეგზავნათ. ვინაც ჯერ არ მიუღიათ, უძორჩი-
ლესად ვთხოვთ შეგვატოვებინონ არა უგვიანეს ამ თვის
ოცდა-სუთისა.

ვისაც ვახეთის ფასი არ შემოუტანია, გაზეთის გაგზავ-
ნა მოესწოთ ხელის მომწერ ფულის შემოტანა შეიძლე-
ბა წვრილ-წვრილად: იანვარში-2 მან. და დანარჩენი-
თებერვლიდამ თითო მან.

ამ წლის ხელის მომწერთ, ღანირებული სახალ-
წლო საჩუქარი, დიდი სურათი, „თამარ დედოფალი“,
ფერად წამლებით ნახატი, გაეგზავნებათ ქრისტობო-
ბის თვის ოცდა.

ი რ მ ე ნ ი

ახალი ამბები.

ჩვენ შევიტყუეთ, რომ უზრავაში მოსამსახურეებს უგზავნიათ თავიანთი შეცოდება მცხოვრებლების წინაშე და გადაუწყვეტიათ მომავალი საფრთხიდან მეტად მუყაითად მოეკიდნენ თავიანთ მოვალეობას. მოგვევას საბუთი, შედეგი და შინაარსიც-კი ამ მეტად სასიამოვნო ამბისა.

ერთს „უზრავის აგენტს“, უზარმაზარი გოგონის შატრონს, დაუმატიყნია თავისი თანამშრომელი ტილიბუტკურასთან, და, როდესაც გოგონა შეჭსურებას, წარმოუთქვამს შემდეგი სიტყვა: ბატონებო! ჩვენ კარგ ვაძაგირებს ვიღებთ, ვაძაგირის გარდაცხომ... (აქ, მარჯვენა სელის ტერი და მარჯვენაული თითი ერთმანერთზე რამდენჯერმე გაუხასუნება... რაღაც უნიშნება მსმენელთათვის; ამათ თავები ჩაუღუნავთ) მაშასადამე დიდად უნდა ვაფასებდეთ ჩვენს „სლუჟბას“. ეს, ჭკვეუნა სედავს, რომ არაფერს ვაკეთებთ. გასეთები ხომ სულ „უარაულსა ყვირიან“. ერთიც ჩხასოთ, რომ გვითხრან მუქთად რათა სჭამთ ვაძაგირებს, ანა შასუხი მოგვეცითო? რას ვეტყვით? მაშასადამე... ესე იგი, მე ვამბობ, რომ დრო არის მუყაითად ვიმსახუროთ:

აი, იერუსალიმის ქუჩა, რომელზედაც თუთუნოვის საწყობებიდამ დროგებით მრავალი საქონელი მიაქვთ დასურული ბაზრის ვაჭრებთან—ყინულით არის გასიბული. ყოველ დღე დროგები იმტვრება, ცხენები იჭკვიან და საწყალი მედროგების საცოდავი მდგომარეობა კაცს შეჭსარავს... ჩვენი ვაღია ქუჩების ყურის გება, ის ყინული მუშებს ჩვენ (სიტყვაზე ხმა აუმაღლებია) და ვამტვრევინოთ, რომ დროგების და ეტლების ტარება შესაძლებელი იყოს... თუმიც ეს საქმე ჯერ ისე საჩხარო არ არის, რადგან ცივა—და გასეთების მოამბეები, სინცივისგან დადურადებულები, კარში ჯერ გამოადან, მაგრამ მაინც ესლავე გთხოვთ, ვიმეორებ და ვიმესაიებ გთხოვთ, გთხოვთ... რომ მომავალი მისიდან მუშები დააყენოთ, ის ყინული დასტვრევინოთ და მარამოხების თვის გა-

სკლამდე ბეკრი წყალი არ დააღვრევიანოთ აკვლის წყლის კრან-
 დამ, რომ კიდევ არ გაეახლას ქუჩა და მეგასეთეებს არა ნახონ.
 მეტს არას გაკალებთ, ბატონებო! იმედი მაქვს რომ შეასრულებთ
 ჩემს სურვილს... მასხადამე... ,,ურას!!!“ აქ ყველას ,,ურა!“ დაუძახია
 და მოუკუზნავში გადაუღია სამდვილი კახური... ტილიბუჭურას
 ჩერებოდა... შატვის ცემის ღირსია ეს შატოსანი გემი!!!

ვის არ მოეხსენება, რომ თბილისში ერთადერთი ბამბის
 საქსოვი ქარხანა არის. ისიც მოეხსენებათ, რომ ის ქარხანა ,,ახა-
 ლი შატრონის ხელში“ გადავიდა. ეს ახალი შატრონი თურმე ძა-
 ლიან კარგი მოყვარე ღამიანი ეოფელა:

ბეკრი ხალხი მუშაობს ამ ქარხანაში და მუშაობის დროს,
 შეიძლება, რამ უბედურება შეემთხვას ვისმეს: ან ხელი მოიტეროს
 ან ფეხი. ამისათვის შატრონს გადაუწყვეტია, რომ სანამ დაშავებუ-
 ლი მუშა არ იმუშავებს—ჟამაგირი მხოლოდ ეთლებოდაეს და
 თავის სინჯონსეში არ მიეცეს. ამის სამეგეროდ მიეცემა ბარა.
 თი, რომლის ძალითაც შეუძლიან, საჩიოს რომ წაბრძანდება,
 მიიღოს ზღუდული ჟამაგირი, ერთი ორად და სამად, იმ დას-
 ლიდრისაგან, ამ შატვირქმულის შატრონისა, რომელიც შირკე-
 ლად მივა საჩიოს. დიდი საყურადღებო განსჯათ ეს ამბავი.

ვეროპიელთ იტან სტენის მოღვაწეთ დაჯილდოება, მაგრამ
 არც თბილისელები ჩამორჩებიან ვისმეს ამ საქმეში.

წარსულს ორშაბათს, თავად-ახნაურობის ბანკის თეატრში, ფორ-
 კატის დასმა გამართა სამიშვრატორო სტენის არტისტ-ქალის იაბ-
 ლოჩინას 25 წლის იუბილეი. როგორც მოგეხსენებათ იაბლოჩინა
 ნიჭიერი და მთელს რუსეთში სასულ განთქმული არტისტ-ქალია,
 საზოგადოებამ გამოიჩინა დიდი სიყვარული და შატვისცემა ნი-
 ჭისადმი: ბეკრი ლოქა იყო ცარიელი, შირკელს, მეორე და მესამე
 რიგშიც ათიოდე სკარმელი, იყო გაყიდული. ზურბეული საჩუქა-
 რი მართებს: ფორკატის დასმა—დაფნის გვირგვისი ქართულ

დრამატიულ დასმა — ადრესი საზოგადოებადამც კიღაცამ — დაფინის გვირგვინი. ბ-ნი „ტრანსკუა ვანო“, კგონებთ, რას მოეწია: საბუთი აქვს ფიქროს, რომ საზოგადოებაზედ დიდი გავლენა იქონია იმისმა, ღრმა ჭკუით გატენილმა, სტატიაში, რომელითაც ამტკიცებდა, რომ ვინც ნიჭს და სტენასე მოღვაწეთა შრომას დააფასებს — უსათოვოდ გატყუნილი არის... ვაშა, ვაშა, ვაშა თბილისის საზოგადოებაჲ!!!

ნამდვილის წყაროებიდამ შეკითხეთ, რომ სამეურნეო გაზეთის, „მეურნეს“ რედაქტორს, როგორღაც, უცაბუდოთ ქართული გაზეთი წაუკითხავ. ეს ქართული გაზეთი გახლავთ „იკრიას“, იქიდან შეუტყვია, რომ „ერთად ერთი სკოლა მთელის კახეთისათვის საცხენისის სკოლაა, მაგრამ ეს სკოლაც კეჭ არის ისე მოწყობილი, რომ რიგანინ და საქმის მცოდნე მეურნეები მოამზადოს“, წაუკითხავ თუ არა ეს ამბავი, ძალიან შეწუხებულა და თურმე ფიქრობს, რომ რეჟისორობასაც თავი... არ დაანებოს, არც გაზეთის გამოცემის და მიიღოს თავისს უგანათლებულესს მფარველობასა ქვეშე საცხენისის სკოლა. ბ-ნი რედაქტორი ამტკიცებს თურმე, რომ სამეურნეო საქმეში ისეთივე სპეციალისტი ვარ, როგორც-თეატრის საქმეშიც და თუ, ვინცობაა, საზინა ფულს არ დააშურებს და, რასაც ესლა ბანკის დოკუმენტა წევრების მოწყობით და მოწყალე დრამატიულ კომიტეტისგან ჯამაგინს ვიღებ, (პირველიდამ — გაზეთის გამოცემაში იღებს თვეში 50 მ. და მეორესგან — რეჟისორობაში 75 მ). იმას რამდენიმე მინანთულს წაუშატებენ და ყოველ თვე-და-თვე, დაუბრკოლებელი მომართმევენ, დარწმუნებულნი უნდა იყვნენ, რომ სკოლის საქმესაც ისე წამოვაყენებ ფეხზე, როგორც თეატრის საქმე წამოვაყენო. *)

ღმერთმა ხელი მოუშართოს.

*) თავისი რეჟისორობით ისე მოასულიერა ქართული თეატრი, რომ თუმცა ამ სამი კვრის წინად უნდა დაეკეთათ თეატრი, მაგრამ ჯერაც ისევ ღონილილობს.

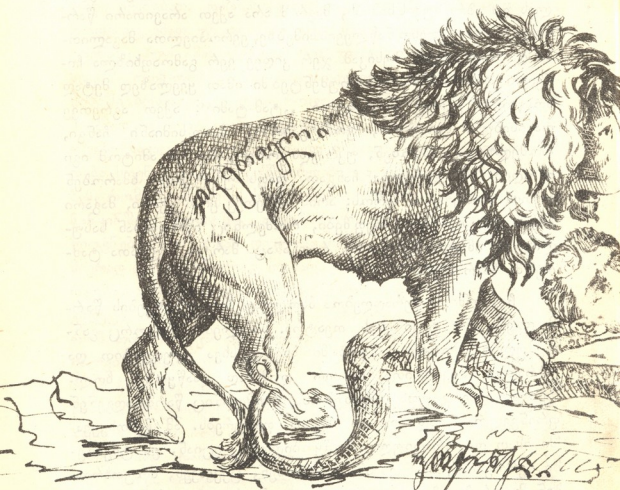
თეატრალური წარმოდგენები ჩინეთში.

დრამატიული ხელოვნება ჩინეთში ძლიერ დაბალ ხარისხზე სდგას, ამისდა მიუხედავად ჩინელებს აქეთ იმისთანა დრამები, რომელნიც ევროპიელთა არც ტრაგედიას და არც კომედიას არ ემსგავსებიან. დრამატიულ თხზულებებს ისინი სწერენ როგორც პროზით, აგრეთვე ლექსებით; ლაპარაკი მათში თავ-შესაქცევი და მახვილია, მაგრამ არა იშვიათად უშვერი და უკადრისი სიტყვებიც შეგზვდებთ. თეატრის დანიშნულება ჩინეთში არის გამხნეება სათნოებისა და ნაკლულეფანებათა გასწორება; მაგრამ თეატრი იქ იშვიათად ასრულებს ამ დანიშნულებას და ამიტომ მთავრობა არა სწყალობს თეატრებს, თუმცა დრამატიული წარმოდგენები მაინც იმართება, როგორც უსაქიროესი რამ. საზოგადოთ თეატრი ჩინეთში ისე ათვალწუნებულია, რომ პიესების ავტორები არას დროს არ ამჟღავნებენ თავიანთ გეარს, რაც უნდა კარგი იყოს მათი ნაწარმოები. რაც შეეხება მსახიობთ, უნდა ესთქვათ, რომ მათი მდგომარეობა სახარბიელო არ არის: ყველასაგან მოძულეებულნი სცხოვრობენ ძლიერ სიღატაკეში, არა აქეთ მიჩენილი გარდაწყვეტილი ადგილი და ხან ერთ ადგილას ამოჰყოფენ თავს და ხან მეორე ადგილას. ჩინეთში მუდმივი თეატრები არ არსებობენ. არტისტები არას დროს არ დაჰყოფენ დიდ ხანს ერთ ადგილას. მათ ქირით იჭერს ხოლმე მთავრობა და ხან-კი მდიდარი, კერძო პირებიც. ქალები სრულიად არ გამოდიან სცენაზე; ამათ როლებს ასრულებენ ახალგაზდა ყმაწვილები. მათი ტანისამოსი მართლა საუცხოვოდ და მდიდრულად მორთულია და ძალიან მიაგავს იმ ტანისამოსს, რომელსაც ხმარობდნენ ჩინელები ვიდრე იმათ თათრები დაიპყრობდნენ; თუმცა ჩინელებს ყველაფერი ახალი საშინლად სძაგთ, მაგრამ ბევრი რამ კი გადიღეს თათრებისაგან. საკვირველია ის, რომ ღედ-

კაცის ტანისამოსმა გაცილებით ნაკლებ გამოიცივლა სახე, ვიდრე მამაკაცისამ. დეკორაციებს ჩინელები სრულად არა ხმარობენ. აიხდება თუ არა ფარდა, გამოდის კაცი, რომელიც უცხადებს მაყურებლებს, რომ აქტორებს ხელში ყვავილი ექმნებათ, რადგანაც ისინი ბალში არაანო; ხან-და-ხან, როდესაც იმათ უნდათ ბრძოლა წარმოადგინონ, გამოაქვთ სცენაზე რვა მახვილი და რვა ფარი და ყოველ მხარეზედ სდებენ ოთხ-ოთხს; ამით მაყურებელი ჰგებულობს, რომ მის წინაშე ბრძოლის ველია. როდესაც უნდათ აღნიშნონ, რომ მოქმედება სწარმოებს სხვა მხარეში, მაშინ მოქმედი პირი ჯდება საკაცებზე, ანუ ნაგში, და რამოდენ ჯერმე შემოტრიალდება სცენაზე, შემდეგ შეჩერდება და უცხადებს საზოგადოებას, რომ მოქმედება სწარმოებს კანტონში, პეკინში ანუ ნანკინში, შანხაიში. ამის მაგიერ ჩინელები დიდად დახელოვნებულნი არიან დეკლამაციაში. ისინი ყოველთვის ზომიერად და დიდებულად ლაპარაკობენ, ყოველი მათი მოძრაობა გაზომილი და გამოთვლილია. თეატრებში მღერავენ კიდევ; სიმღერა, შეიძლება, სასიამოვნო გამოსულიყო, რომ თან მუსიკას არ აყოლებდნენ. ამ გვარი შენიშვნა შეიძლება მკითხველს ეუცხოვოს და უგუნურებად ჩასთვალოს, რომ ჩინური მუსიკა ცოტად მაინც ჰგავდეს თუ ევროპიულს არა, თათრულს, ჩერქეზულს ანუ სპარსულს მუსიკას მაინც; მაგრამ საქმეც იმაშია, რომ არაფერი არ არს ევროპიელისათვის ისე დამაყრუებელი და აუტანელი, როგორც ჩინური მუსიკა. ჩინელებს არავითარი წარმოდგენა არა აქვთ მელოდიაზე, ჰარმონიაზე და მუსიკალურ ინსტრუმენტების დაყოფაზე; რაოდენიც უნდა იყოს მომღერალი ანუ მემუსიკე, ყველანი ერთი და იგივე ხმით მღერავენ და უკრავენ ერთს ხმას და ამასთანავე სცდილობენ ასრულონ ყოველი ეს, რაც შეიძლება, ხმა მაღლა; ერთი სიტყვით, მათ უყვართ არა მუსიკა, არამედ ხმაურობა და ღრიანცელი. ინსტრუმენტები მათ საკმაოდ აქვთ. მაგრამ ყველაზედ აღმაშფოთებელი

და საზარელია მათი სამხედრო მუსიკა. მათი საკრავები რის ვაი-ვაგლახით ხუთს-ექვსნოტს უკრავენ და მთელი საათობით ერთი და იგივე ნოტებით ყურებს უჭედენ კაცს. სიმებიან ინსტრუმენტებისათვის ჩინელები ხმარობენ მეტალის და აბრეშუმის სიმებს, მაგრამ არა აქვთ არაფითარი წარმოდგენა საუკეთესო ნაწლავის სიმებზე, ევროპიელთა მაგალითმა და საუცხოვო მუსიკამ ჯერ კიდევ ვერ გამოაფხიზლა ჩინელი. მუსიკალურ ინსტრუმენტებში იმათ ყველაზედ მეტად მოსწონთ ეგრედ წოდებული „ტამ-ტამი“; აქვთ აგრეთვე თავისებური ფანტური, ფორტეპიანო, შვიდ-სიმიანი ჩანგი, რომელზედაც, ამბობენ, უკრავდა კონფუციო და ამიტომ იგი იწოდება მსწავლულთა ჩანგათ; დაუს უმეტესად ხმარობენ ლეთის მსახურების დროს; არის აგრეთვე ერთ გვარი, მაგარი ხილამ გაკეთებული, თეფშები, რომელნიც იწოდებიან სასულიერო ინსტრუმენტებათ, რადგანაც მართო კეჭბთა ტაძრებში ხმარობენ.

ჩინეთში საყურადღებოა მხოლოდ მარიონეტების წარმოდგენა ანუ ტიკინების თეატრი. ჩინელები, როგორც განთქმულნი მორთვა-გაწყობაში სხვა-და-სხვა ყვავილებით და უბრალო ნიკთებით, ძლიერ ლამაზად დააწყობენ ხოლმე უთვალავ ჯგუფს ტიკინებისას, რომელნიც წარმოდგენენ ფრინველთა, ნადირთა და სხვათა ფიგურებს. ამ შემთხვევაში იმათ დეკორაციული მოწყობილებაც იციან. ეს ტიკინები იგრიხებიან, იმანკებიან, თამაშობენ, ცეკვავენ, მოუთხრობენ მაყურებლებს თავიანთ ყოველ-ნაირ თავ-გარდასავალზე და ამბობენ აგრეთვე მოსწრებულ სიტყვებს. ტიკინების თეატრებთან არის ხოლმე მთელი გროვა თვალთ-მაქცთა. ერთნი მათგანნი გარეშემო ატრიალებენ ძაფზე წყლით საესე ჭიქას, ისე რომ ერთ წვეთს წყალს არ დაღვრიან, მეორენი ჰყლაპავენ დანებს ანუ გახურებულს მუგუზალს, მესამენი ისერიან მრავალ ბურთებს და საკვირველი სიმარღით იჭერენ, აქ მუცლით მოლაპარაკენიც არიან, ბაწარზე შოთამამენიც,

ბეა, „ქადაგანის“: „არ იყო, შე, შე... შე... შე მანინჯო!!“

„... „Ты смотришь эта“ абличитель? ха, ха, ха,
 тоже... газетчикъ!!“

ოინბაზებოც და მოარაკენიც. ჩინელები ამ დროს დიდს აღტაცებაში არიან, იცინიან, მხიარულობენ და რჩებიან თეატრში შუალამის მერმე კიდევ დიდ ხანს; მაგრამ ბოლოს დაუსრულებელი წარმოდგენა თეატრის დიდ მოყვარეებსაც-კი ჰქანცავს და ამიტომ ხალხი ნელ-ნელა მიდის თეატრიდამ.

გრ. გვ—ანი.

დათუმა დახქორწილა.

კომედია ერთ მოქმედებად.

(გაგრძელება).

ივინივე, ლილიას ვარდა.

ივან ანდრეიჩი (თავზე ხედას უსვამს ბარსოვს) ეოჩად!— დალიე, დალიე...

სემიონ ანდრეიჩი. (თავისთვის) ეს-კი სრულიად სასამოვნო არ არის... რა კარგი იქნებოდა, რომ დილეჩკა დაესხნა ვინმე გლეხს: კანუქები ერთ ოც-და-სუთ მანეთს და გისრის კვრით გაისტუმრებდი სასლიდამ... მაგრამ ამას კი კურათრით დასახუქებ, სასლშიც ჩამოგისტება... ფუ!! როგორა მწყინს... ივანე!... (ივან ანდრეიჩი მიუხალოვდება) თუ დმერთი გწწამს, ნუ ეფერები და ნუ ადიდებ კერე.

ივან ანდრ. ხუმრობა ხომ არ არის, მაგან დაისხნა ჩვენი დილია...

სემიონ ანდრ. კარგი, ეს ყველაფერი კეთილი... მაგრამ შენ თუ დიდად ქებას დაუწეებ, სასლში შემოგკეპრება და დაუწეებს დილიას გურგურსა და ალერსს... ჩვენ-კი მოგვიცილებენ თავიდან, როგორც შეტს ნივთს.

ივან ანდრ. იქნება მართლა?...

სე. ანდრ. საშინლად თავისუფლად ექცევიან ერთმანეთს, თითქმის დიდი ხნის ნაცნობები იყვნენ... ახალ გაცნობილნი სრულყოფილ სსკავთრივ ელაპარაკებიან ერთმანეთს...

იე. ანდრ. დიად, აქ რაღაც საუკვრო ამბავია.

სე. ანდრ. ნეტავ საიდგან გახნდა ეს გმირი?... ან მთელი ეს ისტორია... საუფსოვოა, ღმერთმანი!

იე. ანდრ. შენ გგონია, მაგან ეს ამბავი მოიგონა?

სე. ანდრ. სასუ სრულიად შედიღური არა აქვს... სრულიად არა ჰგავს იმისთანას, რომელსაც შექმლავს თოფი ესროლოს დათვსა.

იე. ანდრ. ცრუობს, ცრუობს, იცო, მე რას ვიფიქრობ: ნამდვილად ცრუობს.

სე. ანდრ. მოდი გამოკვიტოსოთ უფრო დაწვრილებით, თუ როგორ ესროლა თოფი დათვს?

იე. ანდრ. მოიცა, მაგის სეირს გაყურებინებ. ყველაფერს გამოკვამყარებ. ისე დაუწყო გამოკვიტვას, რომ გონსუდ მოსულა ვერ მოასწროს. (მივა ბაძსოვთან და მხარსუდ ხელს დაჰკრავს) ეოხნა! მამ თქვენ ვიუვართ?

ბარსოვი. დიად, ძლიერ მიუვარს ყავა.

სე. ანდრ. არა, ჩვენ გვეოთსებით ნადირობასე...

ბარსოვი. ჰო, იმაზედ... როგორ არა... ნადირობა, — ეს ჩემი პირველი საქმეა.

იე. ანდრ. სადა გაქვთ თოფი?!

ბარსოვი- თოფი?... თოფი?... იქ არის... იქ... სოფელში დაესტოვე... (ადგება) გმადლობთ დიდად უავისათვის. (მერე მხარეს გადადის) ამათ, კვანებ, ჩემი გამოცდა უნდათ; ესდა-კი საჭიროა უფრო ჩქვიტად დავიჭირო.

იე. ანდრ. (ჩუმად სვამონ ხნდრკის) ტუფის... თვალგებზე ვატყობ, რომ ტუფის.

ბარსოვი. მე, რასაკვირველია, არ ვიცი, როგორ უფურებთ თქვენ ამას... მაგრამ არიან იმისთანა სულელები, რომელთაც კმინიან თოფის სროლისა.

სვ. ანდრ. ჩვენ გვეშინიან. ჩვენ? — ხა! ხა! ხა!.. ჩვენ მოელს მარცხში განთქმული მონადირენი ვართ... შე ვეტერნურღ-ში თვით თავადებთან ერთად მინადირნია... ჩვენ, ძმავ, ნადირო, ზაში თქვენისთანებს ორმოცს ვაჭობებთ.

ბარსოვი. (თავისთვის) შეუძლებელი აქ არა რის რა.

ივ. ანდრ. როდესაც ჩვენ ვნადირობთ, ყველაფერი სასტიკ წესებზე გვაქვს დამყარებული, ჩვენ ვნადირობთ... „მერწაკვით“.

ბარსოვი. როგორ თუ „მერწაკვით“?

ივან ანდრ. დიდ მას თვეს როგორ ჭფიჭობდით!

ბარსოვი. რომელი „მერწაკვით“, რომ თან მიგაქვთ?

ივან. ანდრ. ამას არაფერი სცოდნია „მერწაკვით“.

სვ. ანდრ. მოითმინე, მოითმინე, ივანე...

ბარსოვი. არა, თუ ღმერთი გრწამთ, მითხარით ეს ჩემთვის ძლიერ საინტერესოა... (თავისთვის) ჩემ გამოკითხვას მანც და-ესხნებიან (ხმა მადლა) როგორ? რა არის „მერწაკვით“?

ივ. ანდრ. (სვიმონ ანდრეიჩ, რომელიც ტანისამოსზედ კვი-დება) ნუ მიშლი... როდესაც მაგას არ ესმის, უნდა ავუხსნათ. (ბარსოვს) ვსთქვამთ, თქვენ წახვედით სანადიროთ... ვსთქვამთ, მიწის ნადირა.

ბარსოვი. მიწის.

ივ. ანდრ. ან ფრინველი მოფრინავს...

ბარსოვი. მოფრინავს.

ივ. ანდრ. თქვენ ესუროთ თოფს...

ბარსოვი. ვესურო.

ივ. ანდრ. თუ დაგდენთ, მაშინ რას იზამთ?

ბარსოვი. თუ დაგდენთ ჭნიშნავს ვერ მივახვედრე.

ივ. ანდრ. არა, ამას წინადა იტყოდენ: ჭნიშნავს ვერ მოვა-ხვედრე; ესლა-კი მობრძანდით „მერწაკვით“.

ბარსოვი. რა არის ეს, სატუსაღო ხომ არ არის?

ივ. ანდრ. არა, სატუსაღო კი არა, თქვენ წიგნში ჩავწერენ შავ ხაზის ქვეშ, რომ ამდენჯერ და ამდენჯერ ახდელა თოფით... აი ამ წიგნს ეძახიან „მერწაკვით“, იმიტომ რომ არაფერი სახის მოვლია, როდესაც შიგა სწერენ ყოველ თქვენს ადენას.

ბარსოვი. თქვენ საიდან გაიგებთ, ზაცდენ თუ არა?

ივან. ანდრ. ტყის ზირას დგას კაცი, რომელიც სთელის, რამდენჯერაც გაისვრიან თოფს—ერთი, ორი, სამი... ერთი სიტყვით რამდენიც გაგარდება თოფი, იმდენიც ნადირი უნდა იყოს მოკლული, თუ აკლდება, ჰნიშნავს მონადირემ აცდინა.

სე. ანდრ. დიდი სისულელეა—ითვალე რამდენიც გინდა, ვიტყვი, მე არ მისრულია მეთქი. აი ამას წინად თითქმის ორმოცდაათჯერ გაისრულეს თოფი, მაგრამ აქამომდე არავინ იცის, ვინ გაისრულა: ერთი ამბობს, მე არ გამისრულია, მეორე ამბობს, მე არა... მოდი ესლა შენ და გაიგე.

ივ. ანდრ. შენ, სვიმონ ანდრეი, მე ვიცი, რომ წინააღმდეგი ხარ ახალი სისტემისა.

სე. ანდრ. რა ნახე მაგაში კარგი? თითქმის იჯარით ვნადირობთ და არა სიამოვნებისთვის. შენ ჰესტი, როგორც სამოქალაქო კაცი; მე-ვი ერთ ხანს მსრულელთა ჯარში ვმსახურობდი. დროც უწინ იყო: გინდ ისროლე, გინდ არა, გინდ ღრუბლებს უმიზნე... კაცი ხმას არ გაგეტყდა. ერთი მითხარით, რა საჭიროა აქ შემოწმება, ვინ რამდენი გაისრულა?

ივ. ანდრ. არ უყვარს... არ უყვარს... იმიტომაც არის, რომ ეგრე ხშირად „მერსაკაში“ იწერება ხოლმე.

სე. ანდრ. (გულმოსული) ივან ანდრეი... დაეხსენ... (ჩუმად) რა არის, რომ აღარ გაათავე შენი მოთხრობა? ამაშია განა საქმე? ჩვენ უნდა დაგვემტკიცებინა ეს კაცი, შენ-გი მოკლულისარ, ვინ როგორ ისკრისო.

ივ. ანდრ. (მიდის ჩუმად სტენის სიღრმეში) კარგი, კარგი, კარგი... მოითმინე, მოითმინე... მე მაგას სასტად დავსვამ.

ბარსოვი (თავისთვის) კვლავ უნდა დამენუნ... ისროლე, რამდენიც გნებავდეთ, თქვენვე ორივენი „მერსაკაში ჩაიწერებით“. (იმათ) რა გნებავთ?

ივ. ანდრ. დაოვი რა უყავით?... ზირდაზირ მითხარით, მე ხომ ვიცი; სადაც არის ეს მე ვერ მომატყუილებთ... მე ლილიამ მითხრა.

ბარსოვი. ლილიამ გითხრათ? სწორედ იქ არის, სადაც გითხრათ.

სე. ანდრ. (გადადის მარცხნივ) ესე იგი, სადა? სად?... (შემოდის ლილია).

ბარსოვი. იქ არის .. იქ. . (ჩუმად ლილიას) მითხარი, რაკუყავი შე დათვი?

VI

იგინიეე და ლილიაა

ლილია. (ჩუმად) გლეხმა წაიღო.

ბარსოვი. გლეხმა წაიღო.

იე. ანდრ. (ჩუმად თავისთვის) ლილიამ წასწორებულა.

სე. ანდრ. (ჩუმად) დაეინასკე... (ბარსოვს) გლეხმა წაიღო განა?... კარგი... შენვე ეტრე უნდად როგორ მოახერხეთ დათვის მოკვლა?... ალბად თქვენ კარგი თოფი უნდა გქონდეთ?

ბარსოვი. საკვირველია... ბაღდასაც რომ მისცეთ, ისიც-გი მოარტყავს ნიშანში.

სე. ანდრ. თუ შეიძლება მიბრძანეთ, რა სისტემისაა თქვენს თოფი: ლეფოშისა თუ ცენტრალური?

ბარსოვი. (ჩუმად ლილიას) რომელი უკეთესია?

ლილია. ცენტრალური.

ბარსოვი. ცენტრალურია!—რასაკვირველია, ცენტრალურია.

სე. ანდრ. იცით, რაღამ არის ის თქვენი თოფი ცენტრალური?

ბარსოვი. მიტომ რომ... ყოველთვის ცენტრში ახვედრებს, ნიშანში... (მოხუცი ვერ მიმსჯდარას).

ლილია. (თავისთვის) უი ჩემ თვალებს!—ეს რა სთქვა!?,..

სე. ანდრ. მომითმინეთ, მომითმინეთ,—როგორ მოხდა ეს ყველაფერი? მოგვიყვი დაწვრილებით... შენ, ლილია, დაესსენ... მოგვიყვი, როგორ ესრელეთ თოფი დათვს?

ბარსოვი. როგორ ვერსოლე? ჩვეულებრივ, როგორც სხვა-ბი უსვრიან... რა არის აქ... საკვირველი?... ჩაყვარე წამალი... (უნდად ყველა წამოიძახებს. ბარსოვი მიახედ. მოახედებს). ჩაყვარე

წამალი... (კიდევ წამომასებენ; მოსუცნი გადასხედავენ ერთმანეთს)-

ლილია. (ბარსოვს ჩუმიად) ცენტრალურ თოფში წამაღსები არა ჰყრიან — მომზადებულ ტყვიებს სდებენ (ბარსოვი შეკრთება).

სე. ანდრ. ესტჰვათ, თქვენ არა ჩვეულებრივი ცენტრალური თოფი გაქვთ... უტყვიოთ ისვრის... მაგრამ საკვირველია, საფანტით როგორღა მოჰკვლით დათვი?

ლილია. ბიძა ჩემო, განა ეს არ შეიძლება?.. ამას მსხვილი საფანტი ჰქონდა...

ბარსოვი. ძალიან მსხვილია, ასე, კაკლის ოდენა იქმნებოდა!

იე. ანდრ. რა ნომრისა იყო?

ბარსოვი. რა ნომრისა? — ნომრის... (ჩუმიად ლილიას) რამდენი ნომრისა საფანტი?

ლილია. (ჩუმიად) თორმეტი.

ბარსოვი. მეთორმეტე ნომრისა.

ლილია. (შეშინებული ჩუმიად) ეს ყველაზედ წარიღია.

ბარსოვი. (მაშ ჩუმიად) რატომ ჩამჩურჩულეთ თქვენ ეგრე?

სე. ანდრ. საოცრებაა! მეთორმეტე ნომრით დათვი მოჰკვლით... უეჭველია, ახლავს იქნებოდით.

ბარსოვი. არა, უკაცრავად... ახლავს ხომ უოკელი მოახვედრებს, მე შორიდამ... ასე ორმოცდაათი ნაბიჯი მაინც იქნებოდა.

ლილია. (თავისთვის) რას მიჰქარავს? ღმერთო! რა? მიჰქარავს?.. (სმა ძაღლა) ბიძა ჩემო, ყავა დაკასნი.

იე. ანდრ. ორმოცდაათ ნაბიჯზედ და ისიც დათვი? — მერე საფანტებით?.. ის არც-კი იგრძნობდა.

სე. ანდრ. თქვენ-კი აშობთ, მოკვალიო...

ბარსოვი. რა არის მერე საკვირველი აქ? შეიძლება ის შიშისგან თვითონ მოკვდა... ალბად შეეშინდა გასროლის და გაუსკდა გული...

იე. ანდრ. დათვის?

ბარსოვი. დიად დათეს, დათეს!.. შეიძლება ის სუსტი და-
თვი იყო!.. თქვენის მხრით ეს რაღაც იჭკები და გამოკითხვები...
შე თქვენ, თუ გნებავთ, ყველაფერს მოგიხსნებთ დათვსე...

სე. ანდრ. უკაცრავად, მოწყალეო ხელმწიფეკე...

ბარსოვი. შავ-მოწითლო, ჩვეულებრივი დათვი: ursus
arctos-ი ვკუთვინის მეხუთე ოჯახობას?..

სე. ანდრ. ეს სრულიად საქმეს არ შეეხება.

ბარსოვი. როგორ არ შეეხება? მომითმინეთ, მე თქვენ აღ
გიწერ: მას მისკილი ტანი აქვს, ხერხემალი ცოტად მოხრილი
მხართან... ბრტყელი კეფა და კონუსებური დინგი...

ლილოა. კმარა!.. კმარა!

ბარსოვი. მე თქვენ გიამბობთ, ეს ძლიერ საინტერესოა!..
გერმანიაში ესღა დათვები თითქმის არ მოიპოვებიან; შეთქვესმე-
ტე საუკუნის დასასრულ-კი ძლიერ ბევრი იყო. მარტო გრაფმა
გეორგ-ფონ გენებერგმა, შმალგალდენის ოლქში ორი წლის
განმავლობაში შეიღი დათვი მოკლა...

სე. ანდრ. საკმარისია, მოწყალეო ხელმწიფეკე... შეიძლება
თქვენმა გრაფმა შეიღი დათვი მოკლა, მაგრამ თქვენ-გი რომ არც
ერთი არ მოგიკლავთ, ეს ჭეშმარიტებაა... მიყლი თქვენი მოთ-
ხრობა... მთელი თქვენი მოთხრობა აღმასწავლებელი მისტიფი
კაციაა, სიცრუეკა და სსვა არაფერი.

ბარსოვი. მისტიფიკაცია? რას ამბობთ...

იე. ანდრ. ე ფელიდი კადეკ ხმას იღებს!..

(შემდეგი იქნება)

რედაქტორი და გამომცემელი ალ. ნიპინიძე.